

17.12.2021

Dnro 20117/03.04.04.19/2020

Asia	Valitus ympäristölupa-asiassa
Muutoksenhakija	Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Ympäristö ja luonnonvarat-vastuualue
Luvan hakija	Hämeenlinnan Ampumaseura HLAS r.y.
Päätös, josta valitetaan	

Hämeenlinnan kaupungin ympäristöjohtaja, 21.8.2020 § 19 (24.8.2020)

Ympäristöjohtaja on myöntänyt Hämeenlinnan Ampumaseura ry:lle ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisen ympäristöluvan Ahvenistolla sijaitsevalle ampumaratatoiminnalle. Toiminta on sijoitettava ja mitoitettava sekä toimintaa harjoitettava lupahakemuksen ja päätöksessä annettujen lupamääräysten mukaisesti. Lupa on liitetty seuraavat lupamääräykset:

1. Toiminta-aika

Ampumaradalla on noudatettava ammunassa seuraavia toiminta-aikoja: arkisin klo 9–21 ja sunnuntaisin ja arkipyhäisin klo 12–18. Ampumaradalla voidaan järjestää kilpailuja enintään viitenä viikonloppuna vuodessa edellä mainituista ampuma-ajoista poiketen.

2. Melu

Ampumaratatoiminnasta aiheutuva melu ei saa ylittää A-painotettuna enimmäistasona impulssiaikavakiolla (L_{AImax}) määritettynä melutasoa 65 dB ympäristön asumiseen käytettävällä alueilla. Tarvittaessa melutasot on mitattava.

3. Jätteet ja niiden käsittely sekä hyödyntäminen

Ampumaradan jätehuollossa tulee noudattaa jätelautakunta Kolmenkierron alueen jätehuoltomääräyksiä. Jätteiden muodostumista on pyrittävä vähentämään.

Luodit tulee kerätä käytettävistä luotiloukuista (tai vastaavista) ja suojarakenteista sekä taustavalleista ja toimittaa käsiteltäväksi laitokseen tai paikkaan, jolla on lupa vastaanottaa niitä. Myös hylsyt tulee kerätä ja toimittaa hyötykäyttöön.

Toiminnasta ei saa aiheutua roskaantumista.

Alueella tulee olla riittävästi asianmukaisia käymälöitä. Kuivakäymälät tulee sijoittaa tiiviille alustalle. Käymälät tulee rakentaa ja huoltaa siten, etteivät ne aiheuta ympäristö- tai terveyshaittoja.

4. Maaperän- ja vesiensuojelu

Taulualue tulee kattaa haitta-ainepitoisten vesien muodostumisen ja metallien kulkeutumisen estämiseksi.

Ampumarata-alueilla tulee tehdä maaperän pilaantuneisuusselvityksiä ja riskinarvioita viimeistään siinä vaiheessa, kun alueilla on tarpeen tehdä peruskunnostuksia tai muita kaivutöitä. Riskinarviointien perusteella tulee myös arvioida tarve suojaustoimien parantamiselle maaperän-, pinta- ja pohjavesien suojelemiseksi. Luotien iskemäkohdat on kunnostustöissä poistettava taustapenkoista. Maaperän pilaantuminen jatkossa on estettävä käytettävissä olevin teknisin toimenpitein.

Mikäli toiminta loppuu ja alueen maankäyttö muuttuu nykyisestä, on alueella tehtävä tarkemmat selvitykset maaperän puhtaudesta muun muassa raskasmetallipitoisen maaperän puhdistamismahdollisuuksista ja menetelmistä hyvissä ajoin, viimeistään 12 kk ennen toiminnan lopettamista.

Pienoiskivääri- ja pistooliratojen taululaitteiden ja taustavallien tulee olla sateelta suojattuja niin, ettei sadevesi pääse huuhtelevaan raskasmetalleja pohjaveteen.

Ampumaradan taustavallien luotien iskemäkohtien ja ampumapaikkojen edustan pintamaan luotijäte ja raskasmetallipitoinen maa-aines on poistettava ja toimitettava asianmukaiseen jätteenkäsittelyyn aina silloin, kun ratarakenteita uusitaan.

5. Paras käyttökelpoinen tekniikka

Toiminnanharjoittajan tulee seurata toimialaansa liittyvän parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) kehittymistä. Parasta taloudellisesti käyttökelpoista tekniikkaa on hyödynnettävä ampumaratatoiminnoissa siten, että päästöt ja ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä.

6. Tarkkailu- ja raportointi

Toiminnan vaikutuksia pohjaveteen on seurattava kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä ylivalumakautena otettavilla näytteillä havaintoputkesta 9414 sekä toisesta alueelle asennetusta putkesta 0106. Näytteistä on

määritettävä happi, pH, sähkönjohtavuus, kokonaiskovuus sekä raskasmetallit (As, Sb, Cu, Pb, Ni, Zn). Näytteenoton yhteydessä on mitattava pohjaveden pinnankorkeus. Tarkkailutiheyttä ja tutkimuksia voidaan tarkastella saatujen tulosten perusteella ja tarkkailua voidaan muuttaa ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksellä.

Laukausmääristä tulee pitää kirjaa aselajeittain. Erilliskerätyn metallin määrä tulee kirjata ja ilmoittaa niiden toimituspaikka. Myös muiden jätteiden osalta tulee kirjata vastaavat tiedot.

Poikkeuksellisista päästöistä ja ympäristön kannalta merkittävistä häiriötilanteista on ilmoitettava välittömästi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja Hämeen ELY-keskukselle ja lisäksi myöhemmin vuosiraportissa.

Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä Hämeen ELY-keskukselle vuosittain helmikuun loppuun mennessä edellistä kalenterivuotta koskeva raportti edellä mainitusta tarkkailusta ja raportoinnista sekä yleisesti radan käytöstä. Raportit tulee toimittaa sähköisen palvelun kautta (ympäristönsuojelun tietojärjestelmä YLVA). Raportista tulee ainakin ilmetä:

- laukausten määrä
- poikkeustilanteet
- lupamääräysten poikkeamiset
- kisapäivien määrä
- pohjavesitutkimustulokset
- jätteiden kertymä ja toimituspaikat

7. Toiminnan muuttaminen ja lopettaminen

Toiminnan olennaisesta muuttamisesta, lopettamisesta, pitkäaikaisesta keskeyttämisestä tai toiminnanharjoittajan vaihtumisesta on viipymättä ilmoitettava kirjallisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka voi tarvittaessa antaa määräyksiä esimerkiksi alueen siistimisestä tai jätehuollosta.

Toiminnan päätyttyä toiminnanharjoittajan on selvitettävä maaperän pilaantuminen ja esitys mahdollisesta maaperän kunnostamisesta Hämeen ELY-keskukselle.

Luvan voimassaolo

Lupapäätös on voimassa toistaiseksi. Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on oltava lupa.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on vaatinut päätöksen kumoamista ja Hämeenlinnan Ampumaseura ry:n ympäristölupahakemuksen

hylkäämistä. Toissijaisesti ELY-keskus on vaatinut ympäristöluvan muuttamista määräaikaiseksi enintään 31.12.2035 saakka voimassa olevaksi.

Ampumaradalla on pienoiskivääri- ja pistooliradat. Suunnitteilla on vaihtaa osa kivääriradasta hirvi- ja ampumahiihtoratoihin. Radalla on Hämeenlinnan kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunnan myöntämä ympäristöluva, joka on ollut voimassa 31.12.2020 asti.

Ampumarata sijaitsee Ahvenisto-nimisellä vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella (0410902) ja sen varsinaisella muodostumisalueella, jossa maaperä on hiekkaa ja soraa. Ahveniston pohjavesialueella ampumarata-alueesta noin 800 metriä kaakkoon sijaitsee Ahveniston tekopohjavesilaitoksen vedenottamo ja noin kolme kilometriä luoteeseen Pikku-Parolan pohjavedenottamo. Pohjaveden päävirtaussuunta ampumarata-alueelta on luoteeseen. Pohjavettä esiintyy alueella noin viiden metrin syvyydellä maanpinnasta. Ahveniston tekopohjavesilaitoksen pohjavedenpinnan tasoa alentava vaikutus saattaa ulottua ampumarata-alueelle.

Ampumaradalla käytettävät luodit ja hylsyt sisältävät metalleja, erityisesti lyijyä, kuparia ja sinkkiä, jotka pohjaveteen päästessään aiheuttavat sen laadun huononemista. Vaikka radalla käytettävillä luotiloukkurakenteilla voidaan valtaosa luotien sisältämistä haitta-aineista kerätä talteen, voi haitta-aineita yhä joutua alueen maaperään ja edelleen pohjaveteen. Laukaisutapahtuman yhteydessä sekä luotien osuessa taulualueen rakenteisiin syntyy metallipölyä, joka laskeutuu ja kertyy ampumapaikan edustalle ja taulualueelle. Vaikka syntyvän metallipölyn määrä onkin vähäinen, on se hienojakoista ja siten helpommin kulkeutuvassa muodossa kuin luotien metallit. Suurempia päästöjä voi aiheutua mahdollisten poikkeustilanteiden kuten tulipalojen ja ilkeivallan seurauksena. Toiminnan jatkuessa maaperään joutuvien haitta-aineiden määrä lisääntyy ja pohjaveden laatuun kohdistuvat riskit kasvavat.

Ahveniston ampumaradalla pohjaveden tilaa on seurattu ampumarata-alueella sijaitsevasta pohjaveden havaintoputkesta 0106 sekä ampumaradan luoteispuolella sijaitsevasta havaintoputkesta 9414. Näytteissä on ollut talousveden laatuvaatimuksia ylittäviä pitoisuuksia antimonia ja arseenia. Näytteissä on ollut myös kohonneita kupari-, lyijy- ja nikkelpitoisuuksia. Ainakin 28.5.2019 havaintoputkesta 0106 otetuissa näytteissä lyijypitoisuus (5,6 µg/l) ja kuparipitoisuus (26 µg/l) ovat ylittäneet pohjavesimuodostumien kemiallisen tilan luokittelussa käytettävät pohjaveden ympäristölaatuormit (valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä 1040/2006, liite 7). Kohonneet pitoisuudet voivat johtua alueella pitkään jatkuneesta ampumaratatoiminnasta.

Edellä mainitun perusteella ampumaratatoiminnasta kyseisellä paikalla vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella voi aiheutua ympäristönsuojelulain 28 §:n (pohjaveden pilaamiskielto) tarkoittamaa pohjaveden pilaantumista. Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaisia edellytyksiä ympäristöluvan myöntämiselle ei ole, joten ympäristölupahakemus tulee hylätä.

Mikäli hallinto-oikeus katsoo, ettei perusteita lupahakemuksen hylkäämiseksi ole, tulee ympäristöluvan voimassaolo muuttua määräaikaiseksi maaperään ja pohjaveteen kohdistuvien päästöjen rajoittamiseksi. Ympäristöluva on tällöin määrättävä raukeamaan 31.12.2035, joka on kaupungin ja luvan hakijan välisen vuokrasopimuksen päättymispäivä. Tällöin luvan hakijalla on myös riittävästi aikaa toiminnan siirtämiseen muualle.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Hämeenlinnan kaupungin ympäristöjohtaja on antanut asiassa lausunnon, jossa se on katsonut, että Ahveniston ampumaradan ympäristöluvasta tehty valitus on aiheeton ja se tulisi hylätä. Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaiset edellytykset luvan myöntämiseen täytyvät, kun toimitaan lupahakemuksen ja lupamääräysten mukaisesti.

Ahveniston ampumaradan valituksenalaisessa ympäristöluvassa on annettu lupamääräykset 3, 4 ja 5, joilla pyritään vähentämään ampumaratatoiminnan aiheuttamaa riskiä maaperän sekä pinta- ja pohjaveden pilaantumiselle. Lisäksi pohjaveden tarkkailuvelvoitetta on tiukennettu lupamääräyksessä 6 lisäämällä toinen näytteenottokerta pohjavesiseurantaan. Lupamääräyksen 3 mukaan ampumaradalla käytettävät luodit ja hylsyt kerätään pois ja toimitetaan käsiteltäväksi asianmukaisesti. Lupamääräyksessä 4 toiminnanharjoittaja on velvoitettu kattamaan taulualue haitta-ainepitoisten vesien muodostumisen ja metallien kulkeutumisen estämiseksi sekä tekemään selvityksiä ja kunnostuksia maaperän pilaantumisesta viimeistään peruskunnostusten ja muiden kaivutöiden yhteydessä. Lupamääräyksen 5 mukaan toiminnassa tulee seurata toimialaan liittyvän parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja hyödynnettävä sitä. Lupamääräyksen 6 mukaan toiminnan vaikutuksia pohjaveteen on seurattava kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä ylivalumakautena otettavilla näytteillä kahdesta havaintoputkesta.

Lupamääräyksissä on otettu huomioon Hämeen ELY-keskuksen ja Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:n lupavalmistelun yhteydessä antamat lausunnot. Pohjaveden ja maaperän pilaantumisen ehkäisemistä ja seurantaa koskevia lupamääräyksiä on tiukennettu aiempaan ympäristöluvaan verrattuna.

Lupahakemusta on täydennetty 3.7.2020 maaperätutkimuksen tuloksilla. Tutkimusraportissa, joka on päivätty 23.6.2020, on todettu, että tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää metallien kulkeutumista ratapenkköjen maaperässä. Tuloksia on verrattu vuonna 2011 tehtyihin ympäristötutkimuksiin. Tuloksia vertaamalla ei voitu osoittaa, että ratapenkköjen luoti- /rapautumakerroksen aiheuttama riski maaperälle ja pohjavedelle olisi kasvanut noin kymmenen vuoden tarkastelujaksolla. Raportin mukaan, ottaen huomioon tutkimustulokset, nykyinen lupatilanne, maankäyttösuunnitelmat (ei suunniteltuja muutoksia) sekä tehdyt toimenpiteet maaperän lisäpilaantumisen ehkäisemiseksi (matot, luotiloukut, ratakäytänteet), ratapenkan maaperä ei aiheuta välitöntä maaperän ja pohjaveden pilaantumisriskiä eikä edellytä jatkotoimenpiteitä.

Hämeenlinnan ja Hattulan pohjavesialueiden suojeleusuunnitelmassa vuodelta 2016 Ahveniston ampumaradan aiheuttama pohjavesiriski on arvioitu vähäiseksi (riskiluokka D, 48 pistettä). Toimenpidesuosituksiksi on esitetty ympäristölupamääräysten mukainen toiminta sekä pohjaveden laadun tarkkailu.

Hämeen ELY-keskus on viitannut valituksessaan pohjavesiseurannassa havaittuihin talousveden laatuvaatimukset (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus 1352/2015) ylittäneisiin antimoniin ja arseenin pitoisuuksiin vuoden 2019 pohjavesinäytteissä. Lisäksi valituksessa on viitattu lyijy- ja kuparipitoisuuksien ylittäneen pohjavesimuodostumien kemiallisen tilan luokittelussa käytettävät pohjaveden laatonormit (valtioneuvoston asetus 1040/2006, liite 7). Laatonormit ovat arvioitujen metallien suhteen tiukemmat kuin talousveden laatuvaatimukset. Ylitykset ovat kuitenkin verrattain pieniä ja varmuutta ei ole, että ne johtuisivat alueella pitkään jatkuneesta ampumaratatoiminnasta. Vuoden 2011 ympäristötutkimuksessa (Ramboll, tutkimusraportti 14.11.2011) on tutkittu suodatettuja ja suodattamattomia pohjavesinäytteitä alueen kahdesta havaintoputkesta. Raportissa on todettu, että pohjaveden kohonneet arseenipitoisuudet ovat alueelle luontaisia ja lisäksi hienoaineksen vaikutus havaintoputken 1060 tuloksiin oli selvästi havaittavissa. Nykytilanteessa uutta pilaantumista ei tapahdu merkittävästi toimittaessa lupamääräysten mukaisesti.

Toissijaisesti Hämeen ELY-keskus on vaatinut ympäristöluvan muuttamista määräaikaiseksi enintään 31.12.2035 saakka voimassa olevaksi. Ympäristöjohtajan päätös on nyt tehty ympäristönsuojelulain 87 §:n nojalla olemaan voimassa toistaiseksi. Lupaharkinnan aikana ei ole todettu toiminnan erityisiin ominaisuuksiin, siinä käytetyn tekniikan tai käytettyjen menetelmien uutuuteen tai toiminnan haitallisten vaikutusten arvioinnin vaikeuteen liittyvää painavaa syytä, minkä perusteella lupa tulisi myöntää määräaikaisena.

Hämeen Seudun Vesi Oy (HS-Vesi) on antanut asiassa vastineen, jossa se on puoltanut ELY-keskuksen valitusta.

HS-Vesi on todennut vastineessaan, että aikaisemmin 15.1.2020 Hämeenlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle annettu lausunto on edelleen ajantasainen. Alue on I-luokan pohjavesialuetta ja se on erittäin merkittävä HS-Veden vedenhankinnan kannalta. Ampumaratatoiminta kuormittaa pohjavesialuetta ja lisää pohjaveden pilaantumisen todennäköisyyttä pidemmällä aikavälillä. Mikäli toiminta alueella jatkuu, on sille asetettava tiukat pohjavedensuojelun kriteerit ja mahdollisesti tapahtuneen maaperän pilaantumisen selvittämisen ja kunnostusvaatimukset.

HS-Veden lupahakemuksen yhteydessä antaman lausunnon mukaan HS-Vedellä on Ahveniston pohjavesialueella yhtiön tärkein vedenottamo. Lausunnon mukaan Ahveniston vesilaitokselta pumpataan vuoden 2018 tietojen mukaan vettä noin 2 935 473 m³ vuodessa ja Pikku-Parolan vesilaitokselta 344 733 m³ vettä vuodessa. Ahveniston vedenottamo on lausunnon mukaan ottomäärältään HS-Veden toiminnan kannalta merkittävä, eikä sieltä saatavaa talousveden määrää pystytä korvaamaan alueella, mikäli

pohjavesiesiintymä pilaantuisi. Lausunnon mukaan ampumaratatoiminta kuormittaa pohjavesialuetta suojaustoimista huolimatta ja lisää pohjavesien pilaantumisen todennäköisyyttä pitkällä aikavälillä. Tästä syystä ampumaradan sijoittaminen muualle kuin pohjavesialueelle olisi järkevää.

Hämeenlinnan kaupunki on antanut asiassa vastineen, jossa se on esittänyt valituksen hylkäämistä.

Hämeen liitto on ampumaratalain perusteella selvittänyt maakunnan ampumaratojen verkostoa maakuntakaavan valmistelun yhteydessä. Selvityksen mukaan Ahveniston ampumarata on yksi Hämeenlinnan seudun maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävistä ampumaradoista. Seudun 16 ampumaradasta viisi sijaitsee pohjavesialueella ja kymmenen lähellä luonnonsuojelualuetta. Ahveniston rata sijaitsee lähellä Natura-alueita, virkistysalueella ja lähellä asutusta. Tosin ympäristövaikutukset ovat vähäiset radan rakenteiden paikan (supan pohja) vuoksi.

Rata on osoitettu myös maakuntakaavassa ja sitä koskee seuraavanlainen suunnittelumääräys: ”Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon harjoitettujen lajien soveltuvuus alueelle. Alueen suunnittelussa tulee huolehtia siitä, että merkittävien toiminnasta aiheutuvien ympäristöhäiriöiden vaikutukset ehkäistään riittävin teknisin ratkaisuin ja/tai suoja-aluein. Vedenhankintaa varten tärkeillä ja vedenhankintaan soveltuvilla pohjavesialueilla tulee riittäväillä keinoilla varmistua siitä, ettei radan toiminta heikennä pohjavesien laatua tai vedenhankintakäyttöä. Toiminnan laajentamisessa tulee pyrkiä suuntaamaan uudet ratatoiminnot pohjavesialueen ulkopuolelle”. Ahveniston ampumarata on osoitettu myös Kantakaupungin yleiskaavassa merkinnällä E/SL (Eriyisalue ja luonnonsuojelulla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue). Merkinnällä on haluttu varmistaa tärkeäksi koetun ampumaratatoiminnan jatkuminen luonnonsuojelun alueella ja pohjaveden suojaus huomioon ottaen maakuntakaavan ja kaupungin tavoitteiden mukaisesti.

Ahveniston ampumaradan sijainti on poikkeuksellinen, mikä mahdollistaa ulkoilmassa tapahtuvan harrastustoiminnan myös ilman omaa autoa kulkeville. Viiden kilometrin säteellä radasta asuu 45 000 ihmistä, mutta sijainti harjujen ympäröimänä vähentää merkittävästi meluhaittaa lähiympäristössä. Vastaavaa paikkaa ei ole mahdollista löytää kantakaupungista. Kaupungin näkökulmasta alueen ampumaratatoiminta tulee turvata ympäristönäkökulma huomioon ottaen. Ympäristölupaprosessissa ei ole kaupungin näkökulmasta toimittu virheellisesti. Alue on kaupungin omistuksessa, joten alueen tuleva käyttö on kaupungin hallinnassa eikä lupaa ole siten tarkoituksenmukaista myöntää määräaikaisena.

Hämeenlinnan terveydensuojeluviranomainen on antanut asiassa vastineen, jossa on todettu muun muassa, että terveydensuojelulain 20 §:ssä säädetään, että talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonnan ja talousveden laadun valvonnan on perustuttava veden terveydelliseen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Laitoksen on tehtävä riskinarviointi koko vedentuotantoketjulle raakaveden riskeistä lähtien.

Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:n päävedenottamona toimii Ahveniston tekopohjavesilaitos, joka sijaitsee Ahveniston pohjavesialueella (pohjavesialuetunnus 0410902). Ahveniston pohjavesialueella sijaitsee myös Pikku-Parolan vedenkäsittelylaitos. Hämeenlinnan terveydensuojeluviranomaisen valvonnassa olevista talousvettä toimittavista laitoksista vain HS-Vesi ottaa raakavettä Ahveniston pohjavesialueelta. HS-Vesi toimitti vuonna 2019 Hämeenlinnan, Hattulan, Kalvolan ja Akaan verkostoalueelle talousvettä noin 14 420 m³/d ja vedenkäyttäjää oli noin 72 000. Vedestä noin puolet oli peräisin Ahveniston vedenkäsittelylaitokselta.

Hämeenlinnan kaupungin terveydensuojeluviranomainen on hyväksynyt HS-Veden talousveden riskinarvioinnin vuonna 2019. Riskinarvioinnissa raakaveden riskit on arvioitu vuonna 2016 valmistuneen Hämeenlinnan ja Hattulan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman perusteella. Suojelusuunnitelman riskinarvioinnissa on arvioitu kohteiden sijaintiriski ja päästöriski, joiden suuruuden perusteella ovat määräytyneet kohteiden riskiluokat A-D. Ahveniston ampumaradan riskipistelaskennassa riskipistemääräksi tuli 48, mikä merkitsee kuulumista luokkaan D. Luokittelun mukaan luokkaan D kuulumisen tarkoittaa vähäistä riskiä. Luokkaan D kuuluvat kohteet, joiden riskipisteet ovat välillä 1–99. Erittäin merkittävän riskin luokkaan A kuuluvien kohteiden riskipisteiksi laskenta tuottaa 300–729 riskipistettä.

HS-Veden riskiarvioinnin hyväksymisen jälkeen päivitettyssä valvontatutkimusohjelmassa sosiaali- ja terveysalan lupa- valvontaviraston (Valvira) ohjeistusta noudattaen muun muassa antimonin ja arseenin tutkimustiheyksiä vähennettiin viranomaisvalvonnan näytteissä Hämeenlinnan, Hattulan, Kalvolan ja Akaan verkostoalueella. Näytetiheyttä vähennettäessä otettiin huomioon aikaisemmat tutkimustulokset, pitkäaikainen pitoisuuksien kehitys verkostovesinäytteissä ja riskinarviointiin perustuva odotettavissa oleva kehitys. Ahveniston ampumaradan riskiä arvioitaessa otettiin huomioon pohjavesialueiden suojelusuunnitelman riskiluokka sekä riskin hallinta ympäristöluvalla ja siihen liittyvällä valvonnalla. Vuodesta 2020 alkaen kupari-, lyijy- ja nikkelpitoisuutta viranomaisvalvonnassa on tutkittu pitkälti kiinteistön verkoston perusteella, koska näyte otetaan kiinteistön putkistossa olleesta vedestä.

Hämeenlinnan ja Hattulan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa ampumaratatoiminnan indikaattorit pohjaveden laatuun ovat lyijy, arseeni ja antimoni. Vuosien 2004, 2009 ja 2013–2018 valvontatutkimusten tulosten perusteella antimonipitoisuus Hämeenlinnan, Hattulan, Kalvolan ja Akaan verkostovesipisteissä oli alle määräysrajan. Antimonin talousvesiasetuksen mukainen laatuvaatimus (terveysperusteinen enimmäispitoisuus) on 5,0 µg/l. Arseenin ja lyijyn määrät olivat tarkastelujaksolla luokkaa 0,5–1,0 µg/l (laatuvaatimus molemmille 10 µg/l). Verkostovedestä oli lisäksi määritetty muun muassa kuparia ja nikkeliä. Kuparipitoisuus on ollut maksimissaan 0,1 mg/l (laatuvaatimus 2,0 mg/l) ja nikkeli noin 4 µg/l (laatuvaatimus 20 µg/l). Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (1352/2015) ei ole raja-arvoa sinkille. Hämeenlinnan,

Hattulan, Kalvolan ja Akaan verkostovesi on useilta laitoksilta sekoittunutta vettä.

Terveysturvallisuuden mukaisessa viranomaisvalvonnassa Hämeenlinnan, Hattulan, Kalvolan ja Akaan verkostoalueen verkostovesinäytteissä ei ole havaittu korkeita pitoisuuksia Ahveniston ampumaradan indikaattoreita.

Hämeenlinnan Ampumaseura HLAS r.y. on antanut asiassa vastineen, jossa se on vedonnut Hämeenlinnan kaupungin ympäristöjohtajan lausuntoon, Hämeenlinnan kaupungin vastineeseen ja Hämeenlinnan kaupungin terveysturvallisuusviranomaisen lausuntoon ja todennut, että sillä ei ole tiedossa mitään ympäristölle aiheutuvia haittavaikutuksia. Ampumaseura on sitoutunut noudattamaan voimassa olevia ohjeita ja lupamääräyksiä.

Hämeen ELY-keskus on antanut asiassa vastaselityksen, jossa se toistanut vaatimuksensa ja katsonut, ettei lausunnossa ja vastineissa ole esitetty mitään sellaista, joka antaisi aiheita valituksen hylkäämiseen.

ELY-keskus on yhtynyt Hämeenlinnan Seudun Vesi Oy:n vastineessa esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan Ahveniston pohjavesialue on erittäin merkittävä vedenhankinnan kannalta ja ampumaratatoiminta kuormittaa pohjavesialuetta ja lisää pohjavesien pilaantumisen todennäköisyyttä pitkällä aikavälillä.

Ympäristöjohtajan lausunnon ja kaupunginhallituksen vastineen osalta ELY-keskus on todennut, etteivät annetut lupamääräykset ja alueella tehdyt tutkimukset ole riittäviä varmistamaan, ettei toiminnasta pitkällä aikavälillä aiheudu pohjaveden laadun heikkenemistä ja ympäristönsuojelulain 17 §:ssä kiellettyä pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Ottaen huomioon pohjavesitarkkailussa jo havaitut ajoittaiset laatuerojen ja raja-arvojen ylitykset pohjavettä pilaavien aineiden pienetkin lisäpäästöt voivat aiheuttaa pohjaveden tilan huononemista ja vaikeuttaa pohjaveden hyvän tilan ylläpitämistä. Määräaikainen ympäristölupa mahdollistaisi ampumaratatoiminnan hallitun siirtämisen pohjavesialueen ulkopuolelle.

Terveysturvallisuusviranomaisen vastineen osalta ELY-keskus on todennut, ettei verkostoveden laadulla ja toiminnan vaikutuksilla siihen tule tässä tapauksessa olla ratkaisevaa merkitystä lupaharkinnassa. Pohjaveden pilaamiskielto koskee kaikkea maaperässä olevaa, ympäristönsuojelulain 17 §:n 1 momentissa suojattua pohjavettä eikä ainoastaan vedenottamoista otettavaa pohjavettä. Hämeenlinnan ampumaseuran vastineen osalta ELY-keskus on viitannut edellä ympäristöjohtajan lausunnon sekä kaupunginhallituksen ja terveysturvallisuusviranomaisen vastineiden osalta lausuttuun.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoo Hämeenlinna kaupungin ympäristöjohtajan päätöksen ja hylkää Hämeenlinnan ampumaseura HLAS r.y.:n lupahakemuksen.

Perustelut

Sovellettuja oikeusohjeita

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan mainitussa laissa tarkoitetaan *ympäristön pilaantumisella* sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

- a) terveystahaittaa;
- b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
- c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista;
- d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
- e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;
- f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai
- g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan:

- 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski;
- 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle;
- 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta;
- 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus;
- 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 16 §:n mukaan maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta taikka eliöitä tai pieneliöitä siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (*maaperän pilaamiskielto*).

Ympäristönsuojelulain 17 §:n 1 momentin mukaan ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että:

- 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua;
- 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai
- 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;
- 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

- 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;
- 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä;
- 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä;
- 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa;
- 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimita;
- 6) muista toimita, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Saman pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Asiassa saatu selvitys

Kyseessä on olemassa oleva ampumaratatoiminta, jolle Hämeenlinnan kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta on vuonna 2012 myöntänyt 31.12.2020 saakka voimassa olevan määräaikaisen ympäristöluvan. Ampumarata on otettu käyttöön vuonna 1965.

Ampumarata sijaitsee Hämeenlinnan kaupungissa Hämeenlinnan kaupungin omistamalla määräalalla (kiinteistötunnus 109-420-14- 0). Ampumarata-alue on vuokrattu Hämeenlinnan Ampumaseura ry:lle 31.12.2035 saakka. Alueella ei ole asemakaavaa. Yleiskaavassa alue sijoittuu SL-alueelle ja itse radan kohdalla on merkinnät E/SL. Alue on mäntyvoittoista harjualueutta ja itse rata sijaitsee vallitsevaa aluetta paljon alempana supassa. Ampumarata-alue sijaitsee Ahvenistonharjun - Vuorenharjun Natura 2000-alueella (FI031003, SCI) ja Ahveniston luonnonsuojelualueella. Karttatarkastelun perusteella Ahvenistonjärvi sijaitsee noin 120 metrin etäisyydellä ampumaradasta. Lähin asuinkiinteistö sijaitsee linnuntietä noin 300 metrin etäisyydellä. Lähin päiväkotiki sijaitsee noin yhden kilometrin ja koulu noin 1,4 kilometrin etäisyydellä. Ahveniston maauimalalle on noin 650 metrin matka.

Ampumarata sijaitsee vedenhankinnan kannalta tärkeällä Ahveniston I-luokan pohjavesialueella (0410902) ja sen muodostumisalueella. Pohjaveden todennäköinen virtausuunta on ampumarata-alueelta luoteeseen. Ampumarata-alueesta noin 800 metriä kaakkoon sijaitsee Ahveniston tekopohjavesilaitoksen vedenottamo ja noin kolme kilometriä luoteeseen Pikku-Parolan vedenottamo, jonka suuntaan pohjavettä alueelta myös virtaa. Saadun selvityksen perusteella Ahveniston vesilaitokselta pumpataan vuoden 2018 tietojen mukaan vettä noin 2 935 473 m³ vuodessa ja Pikku-Parolan vesilaitokselta 344 733 m³ vettä vuodessa.

Ampumaradalla on tällä hetkellä pienoiskivääri- ja pistooliradat. Radalla ammutaan pienoiskiväärillä, vapaapistoolilla, isopistoolilla ja pienoispistoolilla. Rataa käyttävät ampumaseurat, poliisi, puolustusvoimat ja rikosseuraamuslaitos. Laukauksia on vuodessa arviolta 53 000 kappaletta. Vuonna 2017 laukauksia on ollut noin 43 000 kappaletta ja vuonna 2019 noin 74 000 kappaletta.

Vuonna 2008 taustavallien iskemäkohtiin on asennettu muoviset putket luotien keräämiseksi. Vuonna 2010 lyijyn talteenottoa on tehostettu asettamalla jokaisen ampumapaikan maalitaulun taakse luotiloukut. Maalitaulun jälkeen luoti kulkeutuu ”suppilon” ja vauhdin pysähtyessä luoti putoaa suppilon alapuolella olevaan metalliseen säiliöön. Molemmilla radoilla on saadun selvityksen perusteella ampumapaikoilla myös kumimatot, joilla kerätään ampumapaikan hylsyt. Hakemuksen mukaan luotien iskemäkohtia ei ole poistettu taustavallista. Taustavallina toimii luonnonrinne. Ampumaseuralla ei ole suunnitelmia ampumaradan taustapenkan kunnostamiseksi.

Alueen hulevedet imeytetään saadun selvityksen perusteella maastoon.

Hakemuksen mukaan ampumaradan toiminnot eivät lisäänty, vaan nykyisiä taululaitteita vaihdetaan toisenlaisiin taululaitteisiin. Uusissa laitteissa on keräävät luotiloukut. Osa kivääriradasta vaihtuu hirvirataan ja osa ampumahiihtorataan (kaksi taulua). Hirvirata toteutetaan alueelle samanlaisena, kun sisätiloissa on yleisesti käytössä. Hirvi kulkee yhdeltä puolelta avoimessa ”putkessa”. Luodit kerääntyvät kourun pohjalle, mistä ne voidaan kerätä. Nykyiset kivääriradan taululaitteet on suunnitelman mukaan

tarkoitus kattaa niiltä osin kuin tarvitaan. Ampumapaikkojen määrä supistuu noin 20–30 % aiemmasta.

Ahveniston ampumaradalla on toteutettu Ramboll Oy:n toimesta ympäristötutkimus 14.11.2011. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää maaperän metallipitoisuuksia ampumapaikkojen edustan pintamaakerroksessa, ampumapaikkojen ja taustavallien välisessä pintamaakerroksessa sekä taustavallien iskemäkohtien alapuoleisessa maa-aineksessa. Tutkimustulosten perusteella Ahveniston ampumaradalla metallikuormitus oli kohdistunut lähinnä taustavallin pintakerrokseen. Maaperään tai pohjaveteen kohdistuvaa terveydelle tai ympäristölle haitallista kulkeutumista ei tutkimuksen mukaan havaittu. Hienoaineksen vaikutus yhden havaintoputken pohjavesinäytteiden analyysituloksiin oli selvästi havaittavissa.

Alueella on toteutettu voimassa olleen luvan lupamääräyksen 18 mukainen tutkimusraportti sekä riskinarvio maaperätutkimuksesta Insinööritoimisto Matti Jokisen toimesta 23.6.2020. Mainitun lupamääräyksen mukaan luvan päättymispäivään mennessä on tehtävä riittävä selvitys riittävää asiantuntemusta käyttäen ampumaratatoiminnan vaikutuksista alueen maaperään ja esitys mahdollisesta maaperän kunnostamisesta Hämeen ELY-keskukselle.

Edellä mainitun tutkimusraportin mukaan tutkimuksella pyrittiin selvittämään maaperän pilaantuminen ratojen taustapenkassa ja vertailemaan tutkimustuloksia aiempiin tutkimuksiin. Ampumapaikat sekä ampumapaikkojen ja taustapenkan välialue oli rajattu pois tutkimuksesta. Pistooli- ja pienoiskivääriradoille kaivettiin yhteensä kymmenen näytekuoppaa ja kuopista otettiin kokoomanäytteitä (10–20 osanäytettä), jotka analysoitiin kenttämittareilla ja ratakohtaisina kokoomanäytteinä akkreditoidussa laboratoriossa. Näytteet otettiin kahdella näytteenotokerralla 22.4.2020 ja 29.4.2020 eri syvyyksiltä. Maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnin perusteena on raportissa käytetty valtioneuvoston asetusta maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007). Kivääriradan kokoomanäytteessä todettiin alemman ohjearvon (200 ppm) ylittävä lyijypitoisuus 270 ppm. Raportin mukaan rata-alue soveltuu maaperänsä puolesta nykyisenkaltaiseen käyttöönsä. Raportissa on todettu, että mikäli rata-alueen maankäyttöön suunnitellaan muutoksia, tulee ratojen taustapenkan pilaantuma ottaa suunnitelmissa huomioon. Rata-alueen maaperän aiemmin tutkittu laatu ei aiheuta muita maankäytössä huomioon otettavia toimenpiteitä. Raportin mukaan välitöntä tarvetta ampumaradan taustapenkan kunnostamiseksi ei raportin tai aiempien tutkimusten perusteella ole.

Todetut haitta-ainepitoisuudet ovat vuoden 2019 pohjavesinäytteessä alittaneet talousveden raja-arvot. Ainoastaan lyijyn osalta todettu pitoisuus oli lähellä ympäristölaatunormia 5 (todettu pitoisuus 5,6 µg/l, mittausepävarmuus +/- 20 %, ympäristölaatunormi 5 µg/l).

Ampumaradalle on tehty tarkastuskäynnit 7.9.2018 ja 3.12.2019. Tarkastuksella 7.9.2018 alueeseen tutustuttiin kiertämällä radat. Toiminnan

todettiin olevan ympäristöluvan mukaista. Alueella on 3.12.2019 suoritettu uuteen lupahakemukseen liittyvä tarkastus.

Luvan hakija on esittänyt toiminnan ja vaikutusten tarkkailuksi vesinäytteiden tutkimista vuosittain pohjavesiputkista, laukausten määrästä pidettävää kirjanpitoa sekä jätteiden toimituksista tehtävää raportointia. Riskit on pyritty minimoimaan pohjavesisuojaus- ja luotiloukkujen rakentamisella.

Oikeudellinen arviointi

Asiassa on hallinto-oikeudessa ratkaistavana ensisijaisesti, onko valituksenalainen päätös kumottava tai onko ympäristöluva muutettava määräaikaiseksi hallinto-oikeudelle tehdyn valituksen johdosta. Kun toimintaa koskeva vanha ympäristöluva on ollut määräaikainen, on uuden ympäristöluvan myöntämisedellytykset harkittava kokonaan uudelleen.

Ahveniston ampumarata sijaitsee Ahveniston vedenhankinnan kannalta tärkeällä pohjavesialueella ja sen muodostumisalueella, jonka lähialueella sijaitsevat myös Ahveniston ja Pikku-Parolan vedenottamot. Pohjaveden päävirtaussuunta on ampumaradalta luoteeseen, jossa kolmen kilometrin etäisyydellä sijaitsee Pikku-Parolan pohjavedenotamo. Lisäksi Ahveniston tekopohjavesilaitoksen ottamo sijaitsee ampumaradalta 800 metriä kaakkoon. Vedenottamoilta toimitetaan vettä päivittäin kanta-Hämeenlinnan lisäksi Hattulaan, Akaaseen, Lempäälään ja Urjalaan ja tarvittaessa varavettä Janakkalaan, Kaivolaan, Hauhon ja Tuuloksen suuntaan sekä Valkeakoskelle. Ahveniston vedenotamo on vesimäärältään HS-Veden toiminnan kannalta merkittävä eikä täysin korvaavaa varavesilähdettä kyseessä olevien alueiden vedenhankintaan tällä hetkellä ole.

Pitkään jatkuneen ammunnan seurauksena vesinäytteissä on ollut jo talousveden laatuvaatimuksia ylittäviä pitoisuuksia antimonia ja arseenia. Näytteissä on ollut myös kohonneita kupari-, lyijy- ja nikkelpitoisuuksia. Muun muassa havaintoputkesta 0106 otetuissa näytteissä 28.5.2019 lyijypitoisuus (5,6 µg/l) ja kuparipitoisuus (26 µg/l) ovat ylittäneet pohjavesimuodostumien kemiallisen tilan luokittelussa käytettävät pohjaveden ympäristölaatunormit. Ottaen huomioon pohjavesitarkkailussa havaitut ajoittaiset metallien ympäristölaatunormien ylitykset pohjavettä pilaavien aineiden pienetkin lisäpäästöt voivat ainakin pitkällä aikavälillä aiheuttaa pohjavedentilan huononemista ja vaikeuttaa pohjaveden hyvän tilan ylläpitämistä.

Maaperän osalta toteutetut tutkimukset ovat olleet suppeita kohdistuessaan vain ampumaratojen taustavalleihin. Selvitykset eivät ole olleet riittävän kattavia, jotta tulosten perusteella olisi voitu luotettavasti päätellä ampumarata-alueelta nykytilassa ympäristöön kohdistuvat päästöt ja niiden vaikutukset sekä mahdolliset pitkällä aikavälillä aiheutuvat riskit. Ampumapaikat sekä ampumapaikkojen ja taustapenkan välialue on perusteettomasti rajattu pois tutkimuksesta. Erityisesti ampuma-alueen edustalla haitta-aineet ovat hienojakoisemmassa muodossa kuin esimerkiksi maalialueella, jolloin myös näiden alueiden tutkimisen tarve korostuu. Saadun

selvityksen mukaan kivääriradan taustapenkan kokoomanäytteessä on todettu alemman ohjearvon (200 ppm) ylittävä lyijypitoisuus (270 ppm). Koska kysymys on vedenhankinnan kannalta tärkeällä pohjavesialueella sijaitsevasta kohteesta, maaperää voidaan ilman kohdekohtaista, pidemmän aikajänteen käsittävää riskinarviointia, pitää pilaantuneena.

Kun otetaan huomioon selvitys toiminta-alueen maaperän vedenjohtavuudesta ja pohjaveden virtaussuunnista sekä ympäristöluvassa toiminnalle myönnetty toistaiseksi voimassa oleva voimassaoloaika, alueella jo pitkään jatkunut ammunta ja alueella jo tapahtunut maaperän ja pohjaveden kuormittuminen, pohjavesimuodostuman merkitys vedenhankinnan kannalta sekä se, että pohjaveden pinta on varsin lähellä maanpintaa ja hulevedet on tarkoitus imeyttää takaisin maaperään, suunniteltu toiminta ja sen sijainti muodostaa merkittävän riskin pohjavesialueen pohjaveden laadulle. Tässä tilanteessa ja kun vielä otetaan huomioon, että toiminta-alue sijaitsee vedenhankinnan kannalta tärkeällä I-luokan pohjavesialueella, luvan myöntäminen edellyttää tehostunutta pohjaveden pilaamiskiellon vastaisen seurauksen ennaltaehkäisyä ja haittojen minimointia varovaisuus- ja huolellisuusperiaatteita noudattaen.

Edellä esitetyn perusteella hallinto-oikeus katsoo, että pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei voida lupamääräyksinkään, alueen maaperä- ja pohjavesiolosuhteet sekä hulevesijärjestelyjen kannalta hankalat pinnanmuodot huomioon ottaen, ehkäistä riittävän tehokkaasti pitkällä aikavälillä. Hallinto-oikeus katsoo, että toimintaa ei hakemuksessa esitetyn selvityksen perusteella siinä tarkoitettulla paikalla voida toteuttaa siten, että pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei olisi. Kun otetaan huomioon, ettei toimintaa, josta saattaa aiheutua ympäristönsuojelulain 17 §:ssä tarkoitettua pohjaveden pilaantumista tai sen vaaraa, voida sallia, ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaiset edellytykset luvan myöntämiselle puuttuvat.

Ympäristönsuojelulain 17 §:n 1 momentin mukainen pohjaveden pilaamiskiello sisältää myös vaaran aiheuttamisen kiellon. Toiminnan ei siten tarvitse aiheuttaa konkreettista pilaantumista ollakseen pohjaveden pilaamiskiellon vastaista. Edellä mainituin perustein Hämeenlinnan kaupungin ympäristöjohtajan päätös on kumottava.

Hallinto-oikeus toteaa lisäksi, että lupaviranomainen ei voi laajentaa toiminta-aikaa valituksenalaisen päätöksen mukaisella tavalla hakemuksessa esitettyä laajemmaksi ilman hakemuksen muuttamista ja asianmukaista kuulemista hakemuksen muutoksen johdosta. Lupaharkinnan on perustuttava lupahakemukseen ja toiminnan muuttaminen määräaikaista toistaiseksi voimassa olevaksi tarkoittaa merkittävää muutosta toiminnanharjoittajan lupahakemuksessa esittämään nähden.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Hämeenlinnan kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 107 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n perusteella valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **24.1.2022**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Riikka Mäki ja Reko Vuotila sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Petri Hiltunen.

Esittelijä Maiju Sulin

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Ympäristö ja luonnonvarat- vastuualue, maksutta

Jäljennös maksutta

Hämeenlinnan Ampumaseura HLAS r.y.
Hämeenlinnan kaupungin ympäristöjohtaja
Hämeen Seudun Vesi Oy
Hämeenlinnan terveydensuojeluviranomainen
Hämeenlinnan kaupunki
Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue, sähköisesti
Suomen ympäristökeskus, sähköisesti

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>